

Hamlet jako jeden z najważniejszych bohaterów literatury światowej. Hamletowskie monologi

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Film](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Jan Kott, *Hamlet połowy wieku*, [w:] tegoż, *Szekspir współczesny*, Kraków 1990, s. 81.
- Źródło: Jan Kott, *Hamlet połowy wieku*, [w:] tegoż, *Szekspir współczesny*, Kraków 1990, s. 80.
- Źródło: Jan Kott, *Hamlet połowy wieku*, [w:] Jan Kott, *Szekspir współczesny*, Kraków 1990, s. 85.
- Źródło: Edgar Elmer Stoll, *Hamlet. An Historical and Comparative Study*, [w:] Stanisław Helsztyński, *"Hamlet" Williama Szekspira*, tłum. Stanisław Helsztyński, Warszawa 1969, s. 98.
- Źródło: Johann Wolfgang Goethe, *Lata nauki Wilhelma Meistra*, tłum. Piotr Chmielowski, Warszawa 1893, s. 187.
- Źródło: William Szekspir, *Hamlet. Królewicz duński*, tłum. Józef Paszkowski, Warszawa 1986.

Hamlet jako jeden z najważniejszych bohaterów literatury światowej. Hamletowskie monologi

Robert Thew, *Hamlet, książę Danii*, akt I, scena IV. Za: Henry Fuseli
Źródło: domena publiczna.

« Jan Kott

Hamlet połowy wieku

Hamlet [...] jest jednym z niewielu bohaterów literackich, którzy żyją poza tekstem, którzy żyją poza teatrem. Jego imię znaczy coś nawet dla tych, którzy Szekspira nigdy nie czytali ani nie oglądali. Podobny jest w tym do Mony Lisy Leonarda. Zanim jeszcze spojrzymy na ten obraz, już wiemy, że się uśmiecha. [...] Do nas uśmiecha się już nie sama Mona Lisa, ale ci wszyscy, którzy chcieli ten uśmiech podpatrzeć. [...] Tak jest z Hamletem, a jeszcze bardziej z Hamletem w teatrze.

Źródło: Jan Kott, *Hamlet połowy wieku*, [w:] tegoż, *Szekspir współczesny*, Kraków 1990, s. 80.

Twoje cele

- Na podstawie analizy dwóch monologów Hamleta z dramatu Williama Szekspira scharakteryzujesz postać głównego bohatera.
- Na podstawie analizy monologu Hamleta wyjaśnisz, jakie były poglądy Williama Szekspira na grę aktorską i znaczenie sztuki teatralnej.

- Zrobisz notatkę poświęconą interpretacji monologu zaczynającego się od słów: „Być albo nie być...”

Przeczytaj

Hamlet – bohater znany wszystkim

Historycy literatury i teatru zgadzają się, że Hamlet należy do najpopularniejszych bohaterów literackich na świecie. Jeden z szekspirologów, Jan Kott, twierdził:

” Jan Kott

Hamlet połowy wieku

Bibliografia rozpraw i studiów o Hamlecie jest dwa razy grubsza od warszawskiej książki telefonicznej. O żadnym Duńczyku z krwi i kości nie napisano tyle co o Hamlecie – ten Szekspirowski królewicz jest na pewno najślawniejszym Duńczykiem.

Źródło: Jan Kott, *Hamlet połowy wieku*, [w:] tegoż, *Szekspir współczesny*, Kraków 1990, s. 80.

Przyczyn tak ogromnej popularności dramatu badacze doszukują się m.in. w wielowymiarowości utworu Szekspira. J. Kott wśród atutów dramatu wymienił różnorodność tematów (polityka, przemoc, moralność, pytanie o cele ostateczne i sens życia) i atrakcyjność fabularną historii (tragedia miłosna, rodzinna, państwowa, studium psychologiczne, pojedynek, rzeź).

Złożoność postaci Hamleta

Tytułowy bohater jest złożoną osobowością. Analitycy [dramatu Szekspira](#), reżyserzy *Hamleta* oraz aktorzy grający tę rolę proponowali różne odczytania motywacji jego działań. Wśród zagadnień, które pozwalają na wybranie określonej koncepcji artystycznej, znalazły się:

- określenie wieku Hamleta: zgodnie z wypowiedzią jednego z bohaterów dzieła duński król wic ma 30 lat, jednak w wielu przypadkach zdecydowano się na jego „odmłodzenie”. Inaczej postrzega się działanie niedoświadczonego młodzieńca, który dopiero wkracza w życie; inaczej – postępowanie dojrzałego mężczyzny, który precyzyjnie realizuje swój plan;
- stwierdzenie, czy Hamlet jedynie udaje szaleńca, by łatwiej oszukać przeciwnika, czy też rzeczywiście popadł w obłąd. Gdy zapowiada kilku przyjaciołom swoje działania, wydaje się prowadzić racjonalną grę, jednak postępowanie może świadczyć, że jego psychika nie wytrzymała napięcia;
- ustalenie, jaką książkę Hamlet trzyma w ręku podczas rozmowy z Poloniuszem. Niektórzy reżyserzy uznawali, że powinno to być dzieło filozoficzne mówiące o charakterze człowieka, inni wybierali opracowanie dotyczące tyranii, kolejni zdecydowali się, by były to współczesne im gazety, wreszcie – by Hamlet czytał *Hamleta*, co miało m.in. przypominać, że utwór Szekspira to również dzieło o teatrze.

James Lafayette, portret aktorki, Sarah Bernhardt, w roli Hamleta

Źródło: domena publiczna.

Odpowiedź na powyższe pytania nie pozwala w pełni scharakteryzować Hamleta ani zrozumieć motywów jego postępowania.

Nicolai A. Abildgaard, *Hamlet próbujący pokazać swojej matce Gertrudzie ducha swojego ojca*, ok. 1778

Źródło: domena publiczna.

Koncepcje interpretacyjne charakteru i działania Hamleta

Od XVII stulecia pojawiały się różne propozycje wyjaśnienia, jaki jest Hamlet i co nim kieruje. Wcześniej, w czasach Szekspira postrzegano dramat o duńskim następcy tronu jako tzw. tragedię zemsty: motorem działań Hamleta miała być chęć dokonania rewanżu na mordercy jego ojca. Jednak później zaczęto dostrzegać niewystarczalność takiego tłumaczenia postawy głównego bohatera. Romantyczno-psychologiczną szkołę interpretacyjną prezentował m.in. [Johann Wolfgang Goethe](#), który w powieści *Lata nauki Wilhelma Meistra* wyjaśniał postępowanie Hamleta:

” Johann Wolfgang Goethe

Lata nauki Wilhelma Meistra

Wystawcie sobie tego młodzieńca, tego syna królewskiego, [...] stańcie przy nim owej straszliwej nocy, kiedy czcigodny duch pokazuje się jemu samemu. Niezmierna go porywa zgroza [...]. A kiedy duch zniknął, kogóż przed sobą widzimy? Młodego bohatera, co dyszy zemstą? Urodzonego władcę, który czuje się szczęśliwym, że

został wezwany przeciwko uzurpatorowi swojej korony? Nie! Podziw i melancholia opada osamotnionego; staje się cierpkim względem uśmiechniętych łotrów, przysięga, że nie zapomni o zmarłym, i kończy znaczącym westchnieniem. »Czas wyszedł ze swoich fug; biada mi, żem się zrodził, by go naprawiać.« W tych słowach leży [...] klucz do całego zachowania się Hamleta i dla mnie jasną jest rzeczą, że Szekspir chciał wystawić wielki czyn włożony na duszę, która do czynu tego nie dorosła.

Źródło: Johann Wolfgang Goethe, *Lata nauki Wilhelma Meistra*, tłum. Piotr Chmielowski, Warszawa 1893, s. 187.

Odmiennej koncepcję przyjęli przedstawiciele tzw. szkoły historycznej, podkreślający m.in., że nadmierne psychologizowanie jest niezgodne z realiami, w jakich żył Szekspir. [Edgar Elmer Stoll](#) wskazywał, że przy analizie Hamleta konieczne jest branie pod uwagę [konwencji teatralnych](#) funkcjonujących w okresie renesansu i baroku:

” Edgar Elmer Stoll

Hamlet. An Historical and Comparative Study

Szekspir, przejąwszy wątek, gdzie zemstę odwlekano od początku do końca i nie chcąc ze względu na gusta publiczności stwarzać bohatera niezdecydowanego, odsunął problem zemsty na dalszy plan, mijał go i zamazywał, rzucając pełne światło na zalety osobiste mściciela. Czarodziejską mocą swojej sztuki zaćmił i odsunął problem – ale go nie rozwiązał. Miał prawo to uczynić, bo dramat jest sztuką, a nie wykładem psychologii. [...] Bohater niezdecydowany i [»hamletyzujący«](#) byłby w okolicznościach, w jakich tworzył Szekspir, nie do przyjęcia w widowisku.

Źródło: Edgar Elmer Stoll, *Hamlet. An Historical and Comparative Study*, [w:] Stanisław Helsztyński, *"Hamlet" Wiliama Szekspira*, tłum. Stanisław Helsztyński, Warszawa 1969, s. 98.

Monologi Hamleta

Jan Kott

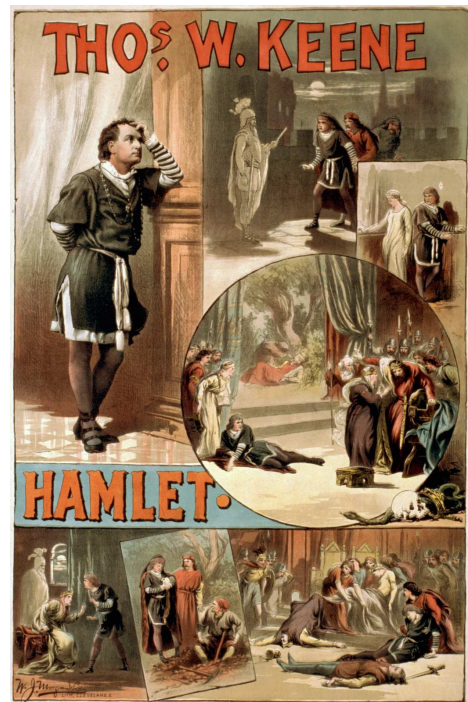
” Hamlet połowy wieku

[W postaci Hamleta widziano - dop. red.] moralistę, który nie może przystać na jednoznaczne granice dobra i zła; intelektualistę, który nie może znaleźć dostatecznej racji działania; filozofa, dla którego istnienie świata jest wątpliwe.

Źródło: Jan Kott, *Hamlet połowy wieku*, [w:] Jan Kott, *Szekspir współczesny*, Kraków 1990, s. 85.

Motywację jego działania postrzegano też jako pragnienie odzyskania tronu, który należy mu się jako synowi zmarłego króla, ale też chęć zemsty na mordercy, dążenie do ukarania kochanej matki, która zawiodła go, wiążąc się z młodszym bratem swego nieżyjącego męża. Sens dzieła widziano w uzmysłowieniu widzom, że każde działanie człowieka powoduje popadnięcie w zło, albo we wskazaniu, iż najważniejszą powinnością ludzką jest odkrywanie prawdy. Część tych koncepcji opierała się na analizie [monologów](#) Hamleta.

W dramacie tytułowy bohater kilkakrotnie zostaje na scenie sam i wygłasza długie monologi. Zarówno w epoce Szekspira, jak i później taki sposób kształtowania tekstu był stosowany m.in. po to, by czytelnik lub widz mógł poznać myśli bohatera inaczej niż poprzez dialog, czyli główną formę podawczą w dramacie. Współcześnie monolog nie ma już tak powszechnego zastosowania w utworach scenicznych, jednak XVI-wieczny autor *Hamleta* odwołał się do konwencji aprobowanej przez siebie współczesnych odbiorców.

Plakat z 1884 roku do amerykańskiej inscenizacji *Hamleta*

Źródło: domena publiczna.

Słownik

dramat szekspirowski

typowy dla twórczości Williama Szekspira gatunek dramatyczny, charakteryzujący się m.in. odejściem od zasady trzech jedności, łączeniem tragizmu i komizmu oraz świata realistycznego z fantastyką

hamletyzować

rozmyślać, filozofować, analizować, marzyć o czynach i nie działać; ulegać skłonności do nieustannej autoanalizy uniemożliwiającej działanie

konwencje teatralne

zespół przekonań wypracowanych w praktyce twórczej i odbiorczej teatru, dotyczących zasad realizacji wydarzenia teatralnego i koniecznych dla skutecznej komunikacji. W najszerszym znaczeniu konwencja teatralna oznacza umowę pomiędzy twórcami i odbiorcami, która wyznacza zgodę na spotkanie aktorów i widzów w określonej ramie (aktorzy działają, widzowie są świadkami tych działań), w węższym, bardziej specyficznym, opisuje sposób konstruowania i prezentacji przedstawienia oraz zasady rządzące światem przedstawionym w spektaklu (za Encyklopedią Teatru Polskiego)

monolog

(gr. *monólogos* – mówiący do siebie) – dłuższa, nieprzerwana wypowiedź postaci w dramacie

Film

Polecenie 1

Wysłuchaj wykładu teatrologa, prof. Mirosława Kocura, o powstaniu i pierwszych inscenizacjach *Hamleta*. Co świadczy o wyjątkowości tej sztuki? Zapisz swoje refleksje.

Trwa wczytywanie danych ..

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DXi2xs131>

Film z wykładem teatrologa, prof. Mirosława Kocura, dotyczącym Hamleta

---

Polecenie 2

O jakich dwóch wersjach *Hamleta* mówi prof. Mirosław Kocur? Od czego zależały charakter i motywacja głównej postaci? Zapisz swoje wnioski.

Sprawdź się

” William Szekspir

Hamlet. Królewicz duński

Akt II, scena 2

O, jakież ze mnie głąb, jaki ciemięga!

Czyliż to nie jest zgrozą, że ten aktor,
Niby w wzruszeniu, w parodii uczucia,
Do tego stopnia mógł nagiąć swą duszę
Do swoich pojęć, że za jej zrządzeniem
Twarz mu pobladła, z oczu łzy pociekły,
Oblicze jego, głos, ruch, cała postać
Zastosowała się do jego myśli?

I gwoli komuż to? gwoli Hekubie!

Cóż z nim Hekuba, on z nią ma wspólnego,
Żeby aż płakał nad jej losem? Cóż by
Ten człowiek czynił, gdyby miał podobny
Mojemu powód i bodziec do wrzenia?
Zalałby łzami całą scenę, rozdarł
Uszy słuchaczy rażącymi słowy,
W występnych rozpacz wzbudził, dreszcz w niewinnych.

Zmieszał prostaczków i sparaliżował

Ich wzrok pospołu ze słuchem.

A ja, ospały niedołęga, drzemię

Jak Maciek, świętej niepamiętny sprawy,

I ani usta ująć się nie umiem

Za tego króla, na którego włości

I drogim życiu dokonany został

Najohydniejszy rozbój. Jestem tchórzem?

Któż mi zarzuci podłość? Któż mnie może

Wziąć za kark, za nos powieść, w twarz mi plunąć,

Wyrzucić w oczy kłamstwo? Któż to może?

A jednak

Zasługiwałbym na to, bo w istocie
Muszę mieć chyba wnętrzości gołębia
I brak zupełny żółci, nadającej
Gorycz poczucia krzywdy, kiedym jeszcze
Nie napasał dotąd stada sępów ścierwem
Tego nędznika. O bezwstydnny łotrze!
Zakamieniały, krwawy, sprośny łotrze!
Bodajżem! Mnież to przystoi, synowi,
Jedynakowi zamordowanego
Drogiego ojca, od nieba i piekła
Powołanemu do zemsty, jak baba
Marnymi słowy dawać folgę sercu
I na przekleństwach czas trawić jak prosta,
Karczemna dziewczka?!
Fuj! fuj! Gdzież moja głowa? Powiadają,
Że zatwardziali złoczyńcy, obecni
Na przedstawieniu okropnych widowisk,
Tak silnym zdjęci bywali wrażeniem,
Że sami swoje wyznawali zbrodnie:
Mord bowiem, choćby ust nie miał, cudowny
Ma organ mowy. Każę tym aktorom
Coś podobnego do sceny zabójstwa
Ojca mojego odegrać przed stryjem;
Patrząc mu będę w oczy, śledzić będę
Najmniejszy jego ruch: jeżeli zadrgnie,
Wiem, co mam czynić. Ten duch, com go widział,
Mógł być szatanem (bo szatan przybiera,
Jaką chce postać) i nadużywając
Mojej słabości i smętności (taki
Bowień stan duszy bardzo mu dogodny),
Ciągnie mnie może w przepaść? Chcę pewniejszej
Niż ta rękojmi. Zamierzona sztuka
Będzie probierzem, którym, jak na wędę,
Sumienie króla na wierzch wydobędę.

Akt IV, scena 4

Ćwiczenie 1

Ćwiczenie 2

Z monologu zawartego w akcie II dramatu Williama Szekspira wypisz wszystkie określenia, którymi Hamlet nazwał sam siebie, a następnie dopisz do nich antonimy.

Ćwiczenie 3

W monologu zawartym w akcie II Hamlet pyta: „Czyliż to nie jest zgrozą [...]?”. Z czego wynika ta zgroza? Uzasadnij swoją odpowiedź.

Ćwiczenie 4

Hamlet to również utwór o teatrze. Na podstawie II aktu dramatu zinterpretuj poglądy Szekspira na temat gry aktorskiej. Czym powinna się ona charakteryzować?

Ćwiczenie 5

Hamlet, mówiąc o swoim zaniechaniu w działaniach, wskazuje też na rolę sztuki. Sformułuj odpowiedź na pytanie: na czym – według Hamleta – polega potęga sztuki teatralnej?

Ćwiczenie 6

W monologu w akcie II Hamlet wspomina o powodach, dla których powinien dokonać zemsty, ale też o przyczynach, które powstrzymują go przed aktywnością. Co to za powody i przyczyny? Przedstaw je własnymi słowami.

Ćwiczenie 7

Zastanów się, o czym i o kim mówi Hamlet w monologu z aktu IV. Podziel ten monolog na dwie części i nadaj im tytuły, a następnie określ poruszane przez niego tematy.

Ćwiczenie 8

Co według Hamleta różni człowieka od zwierzęcia? Odpowiedz własnymi słowami.

Dla nauczyciela

Autor: Katarzyna Lewandowska

Przedmiot: Język polski

**Temat: Hamlet jako jeden z najważniejszych bohaterów literatury światowej.
Hamletowskie monologi**

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

2) rozpoznaje konwencje literackie i określa ich cechy w utworach (fantastyczną, symboliczną, mimetyczną, realistyczną, naturalistyczną, groteskową);

3) rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej oraz epos, odę, tragedię antyczną, psalm, kronikę, satyrę, sielankę, balladę, dramat romantyczny, powieść poetycką, a także odmiany powieści i dramatu, wymienia ich podstawowe cechy gatunkowe;

5) interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego;

9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji;

10) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje;

11) rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy oraz dostrzega żywotność motywów biblijnych i antycznych w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych;

16) rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych, popularnonaukowych, naukowych;

2) analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację;

III. Tworzenie wypowiedzi.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

- 1) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;
- 2) buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki;
- 6) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat, szkic interpretacyjny, szkic krytyczny, definicja, hasło encyklopedyczne, notatka syntetyzująca;

IV. Samokształcenie.

1. rozwija umiejętność pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska;
2. porządkuje informacje w problemowe całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach;
5. dokonuje krytycznej selekcji źródeł;
6. wybiera z tekstu odpowiednie cytaty i stosuje je w wypowiedzi;
9. wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny;
12. wykorzystuje formę projektu w przygotowaniu i prezentowaniu oraz popularyzowaniu swoich zainteresowań i osiągnięć;

Zakres rozszerzony

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:
  - 2) rozumie pojęcie tradycji literackiej i kulturowej, rozpoznaje elementy tradycji w utworach, rozumie ich rolę w budowaniu wartości uniwersalnych;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele operacyjne. Uczeń:

- charakteryzuje postać Hamleta, analizując jego wypowiedzi i korzystając ze wskazówek zawartych w wykładzie stanowiącym część e-materiału,
- analizuje motywy postępowania Szekspirowskiego bohatera,
- opisuje różne interpretacje aktorskie monologów Hamleta,
- tworzy syntetyczne notatki, utrwalając wiedzę zdobytą podczas lekcji.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera;
- podająca.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Nauczyciel prosi zainteresowane tematem osoby o przygotowanie filmu z różnymi wykonaniami monologów Hamleta. Podpowiada uczniom, by pamiętali o interpretacjach w oryginalnej wersji językowej (np. Kennetha Branagha) czy wykonaniu Teresy Budzisz-Krzyżanowskiej ze Starego Teatru w Krakowie. Oczywiście najciekawsze będą propozycje samodzielnie wyszukane przez uczniów. Istotny będzie również ich montaż i ewentualny komentarz twórcy prezentacji. Nauczyciel zapowiada, że praca uczniów zostanie oceniona.

Wszystkim uczniom poleca zapoznanie się z blokiem tekstowym lekcji *Hamlet jako jeden z najważniejszych bohaterów literatury światowej. Hamletowskie monologi*

Faza wprowadzająca:

1. Lekcja rozpoczyna się od obejrzenia i wysłuchania teatralnych (filmowych, radiowych) fragmentów monologów Hamleta przygotowanych przez uczniów. Nauczyciel prosi następnie uczestników zajęć o krótką refleksję i odpowiedź na dwa wstępne pytania: Kim jest Hamlet? Dlaczego ta postać-ikona istnieje w świadomości kulturowej od tylu wieków? Uczniowie dzielą się swoimi przemyśleniami, a jedna osoba notuje najcelniejsze odpowiedzi na tablicy.

Nauczyciel wyświetla na tablicy temat lekcji oraz cele zajęć, omawiając lub ustalając razem z uczniami kryteria sukcesu.

Faza realizacyjna:

1. Odpowiedzi na pytanie: kim jest Hamlet poszukuje także prof. Mirosław Kocur w miniwykładzie, który jest częścią e-materiału. Nauczyciel wyświetla film edukacyjny i prosi uczniów, by podczas jego oglądania notowali najważniejsze informacje w formie haseł i cytatów z wykładu. Następnie prosi wybrane osoby, by przedstawiły swoje refleksje. Uzupełnia je, dbając, by uczniowie zwrócili uwagę na to, że Hamlet może być kim innym dla prostego odbiorcy (mścicielem) i dla człowieka o szerszych horyzontach (filozofem). Uczniowie powinni także zanotować następujące hasła: studium człowieka wewnętrznego, teatr patrzone od środka człowieka.
2. Uczniowie, w parach, wykonują następnie polecenie 2 zamieszczone w sekcji Film edukacyjny, które stanowi podsumowanie tej części lekcji.
3. Ćwiczenia 4 i 5 z sekcji Sprawdź się uczniowie również wykonują w parach. Ponieważ dotyczą one interpretacji aktorskiej i teatru, mogą się odnieść do prezentacji z początku lekcji oraz do wykładu prof. M. Kocura. Nauczyciel sprawdza odpowiedzi wybranych grup, a następnie poleca wykonanie ćw. 1, 2, 3; uczniowie pracują indywidualnie, a następnie dzielą się swoimi odpowiedziami na forum klasy.

Faza podsumowująca:

1. W podsumowaniu nauczyciel wraca do pytania, które padło na początku lekcji: kim jest Hamlet, ale rozszerza je o drugie pytanie: jakie są motywy jego działania? Ostatnie pytania, zamykające lekcję, mogą brzmieć: Jakie inne postaci literackie można by nazwać ikoną? Dlaczego? Czy pamiętacie jakieś ważne słowa, które wypowiedziały? Kto wygłasza najsłynniejszy monolog w literaturze polskiej?

Praca domowa:

1. Uczniowie wykonują ćw. 8 z e-materiału.

Materiały pomocnicze:

- Juliusz Kleiner, *Istota utworu dramatycznego*, w: *Problemy teorii dramatu i teatru*, wybór i oprac. Janusz Degler, Wrocław 1988.
- Sławomir Świontek, *Znak, tekst i odbiorca w teatrze*, w: *Problemy teorii dramatu i teatru*, pod red. Janusza Deglera, Wrocław 1988.
- *Hamlet* Williama Shakespeare'a w reż. Waldemara Modestowicza, słuchowisko radiowe

Wskazówki metodyczne

- Uczniowie mogą wykorzystać multimedium „Film” do przygotowania się do lekcji powtórkowej.

